

Handleiding

Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds

Súdwest-Fryslân

Handleiding Gemeentefonds voor Súdwest-Fryslân

Het gemeentefonds in Súdwest-Fryslân

In 2012 hebben we de handleiding “Algemene Uitkering uit het gemeentefonds in Súdwest-Fryslân” gemaakt. De handleiding had als doel om onderling afspraken vast te leggen over hoe onze gemeente om zou gaan met de berekening van de verwachte inkomsten uit het gemeentefonds. We hebben geen invloed op de werkelijke hoogte van de algemene uitkering. Maar we hebben wel enige keuzevrijheid om te bepalen hoe wij de algemene uitkering in onze begroting opnemen.

Sinds 2012 is er veel veranderd rondom het Gemeentefonds. Maar de grootste verandering moet nog komen. Met ingang van 2023 wordt de verdeling van het grootste deel van het gemeentefonds herijkt. De verdeling van het gemeentefonds over gemeenten wordt anders.

Nu, in 2022, is er een nieuwe gemeenteraad geïnstalleerd en is er een nieuw college aangesteld met vier nieuwe wethouders. Genoeg aanleidingen om een nieuwe handleiding gemeentefonds te maken en deze te delen met directie, college en raad.

Inkomsten voor gemeenten van het Rijk

Een groot deel van de gemeentelijke middelen komen van het Rijk. Maar op welke wijze beschikken gemeenten over die Rijksgelden en onder welke voorwaarden? Het antwoord op die vragen is te vinden in deze handleiding.

Gemeenten hebben twee inkomstenbronnen van het Rijk:

1. Gemeentefonds
2. Specifieke Uitkeringen

Gemeentefonds

Het gemeentefonds is de belangrijkste bron van inkomsten voor gemeenten. Ongeveer 60% van de inkomsten ontvangen gemeenten via het gemeentefonds. De uitkering vindt plaats onder verantwoordelijkheid van het Ministerie van Binnenlandse Zaken.

Binnen het gemeentefonds onderscheiden we drie soorten uitkeringen:

- de algemene uitkering
- decentralisatie uitkeringen
- integratie uitkeringen

Gemeenten bepalen zelf waar ze dit geld aan besteden. Zij leggen verantwoording af aan hun eigen gemeenteraad. Gemeenten hoeven geen verantwoording af te leggen aan het Rijk over de inzet van deze middelen.

Specifieke uitkeringen

Naast de inkomsten uit het gemeentefonds ontvangen gemeenten specifieke uitkeringen van het Rijk. Specifieke uitkeringen zijn geormerkt geld, waarbij de omvang van het bedrag en het bestedingsdoel vooraf door het Rijk worden bepaald. De middelen moeten aan de desbetreffende taak worden uitgegeven. Specifieke Uitkeringen kunnen in principe door alle ministeries worden verstrekt.

Om de betrokken ministeries op de hoogte te stellen van de besteding zijn gemeenten jaarlijks verplicht daarover aan het Rijk verantwoording af te leggen via de Sisa-bijlage in de jaarrekening.

vrij besteedbaar   verantwoord SISA

De hoogte van specifieke uitkeringen hoeven door gemeenten niet berekend te worden. De bedragen per gemeenten worden vastgesteld door de betrokken ministeries en communicatie over de specifieke uitkeringen verloopt binnen gemeenten over het algemeen via de vakafdelingen.

De hoogte van het gemeentefonds en de verdeling daarvan over gemeenten ligt veel ingewikkelder. Met name de opbouw van de algemene uitkering uit het gemeentefonds is zeer complex. Daarom ligt de verantwoording voor de berekening van de inkomsten uit het gemeentefonds bij gemeenten over het algemeen bij het team Financien.

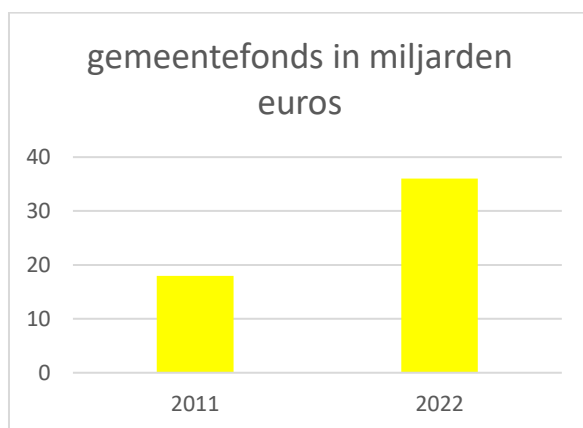
Deze handleiding is speciaal geschreven over het gemeentefonds en gaat niet in op de specifieke uitkeringen. Op de volgende bladzijden gaan we dieper in op de complexe materie van het gemeentefonds.

Grootte van het gemeentefonds

Wij ontvangen op drie tijdstippen in het jaar van het Rijk informatie over de hoogte van de gemeentefondsuitkeringen:

- in mei op basis van de Voorjaarsnota
- in september op basis van de Miljoenennota
- in december, ter afronding van het lopende jaar, op basis van de Najaarsnota.

Het gemeentefonds wordt betaald vanuit de Rijksbegroting. Bij de start van onze gemeente in 2011 zat er 18 miljard euro in het gemeentefonds. Inmiddels is het gemeentefonds verdubbeld tot bijna 36 miljard euro in 2022.

Er zijn drie manieren waarop de totale omvang van het gemeentefonds kan wijzigen namelijk:

- als gevolg van taakwijzigingen, de zogenaamde taakmutaties
- door toepassing van de normeringssystematiek, samen trap op en trap af
- door overheveling van specifieke uitkeringen

In de praktijk zien we een vierde manier: ingrijpen van het Rijk op het gemeentefonds. Deze “grepen uit de kas” passen niet bij de afspraken die zijn vastgelegd in de Financiële-Verhoudingswet.

Taakmutaties

Omdat gemeenten in de loop van de tijd extra taken hebben moeten uitvoeren, stelt het Rijk daarvoor (over het algemeen) extra geld voor beschikbaar. Het geld dat hiervoor beschikbaar wordt gesteld door het Rijk noemen we de taakmutaties. Het tegenovergestelde kan ook, als de taken voor gemeenten verminderen, daalt het budget mee.

Samen trap op trap af

De algemene uitkering is ooit gestart met een bepaald startbedrag. De hoogte van het gemeentefonds is gekoppeld aan de Rijksbegroting. Geeft het Rijk meer uit dan ontvangen de gemeenten meer, geeft het Rijk minder uit dan ontvangen de gemeenten minder. Dit heet het “samen trap op en samen trap af” principe. De meeste extra uitgaven, bezuinigingen en mee- en tegenvallers op de rijksbegroting hebben in deze systematiek dus direct invloed op de omvang van het gemeentefonds. Deze beweging heet **accres**.

Overheveling specifieke uitkeringen

Het Rijk kan besluiten om specifieke uitkeringen over te hevelen naar de algemene uitkering. Hierdoor hoeven gemeenten zich niet langer aan het Rijk te verantwoorden over de inzet van deze middelen. De bestedingsvrijheid voor gemeenten wordt dan groter en ook de administratieve druk verminderd.

Grepen uit de kas door het Rijk

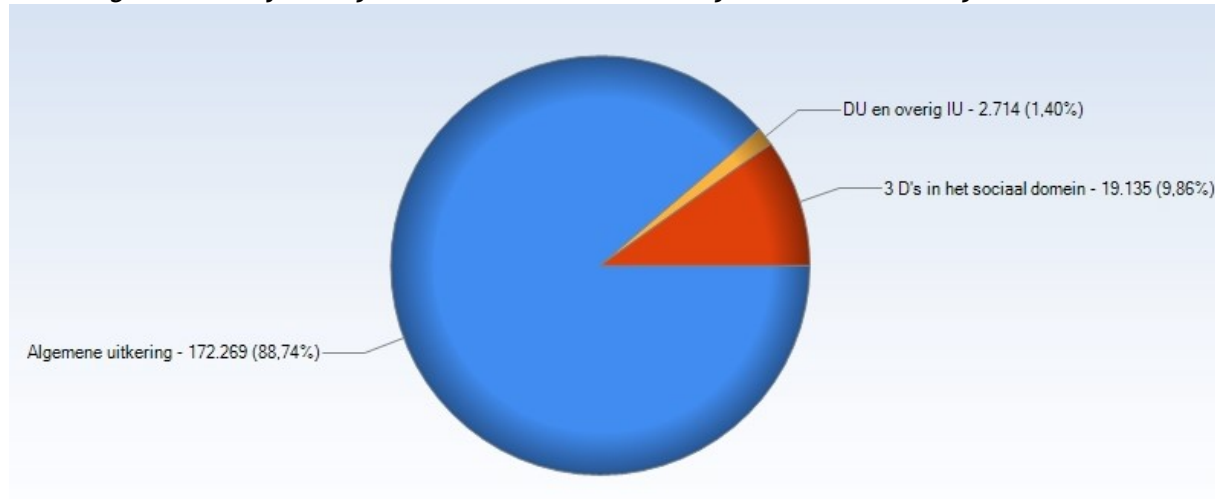
Over het algemeen komen de VNG en het Rijk tot een overeenstemming over het uitvoeren van taken en het daarvoor benodigde budget. Vaak zijn er scherpe discussies over de hoogte van de budgetten, maar meestal komen VNG en het Rijk er uiteindelijk wel uit. Waar gemeenten grote moeite mee hebben, zijn besluiten van het Rijk om eenzijdig geld uit het gemeentefonds te halen. Je kunt dit zien als Rijksbezuinigingen zonder wettelijke grondslag. Het belangrijkste voorbeeld van een greep uit de kas is de zogenaamde opschalingskorting. Dit is een eenzijdig besluit van het Rijk geweest om tussen 2015 en 2025 in totaal 975 miljoen euro te bezuinigen op het gemeentefonds omdat gemeente geacht werden door schaalvergroting (herindelingen) financiële voordelen te kunnen behalen. Tot op de dag van vandaag blijven gemeenten zich verzetten tegen dit besluit van het Rijk.

De Algemene Uitkering (AU)

Zoals in de inleiding al vermeld is, bestaat het gemeentefonds uit drie onderdelen:

- de algemene uitkering (AU)
- decentralisatie uitkeringen (DU)
- integratie uitkeringen (IU)

Verdeling Súdwest-Fryslân bij meicirculaire 2022 voor het jaar 2022 in miljoenen €

De algemene uitkering is duidelijk de grootste van de drie uitkeringen uit het gemeentefonds. Zoals eerder aangegeven komt het geld uit de algemene uitkering ten goede aan de algemene middelen van de gemeente. Zij kunnen dit geld, met inachtneming van wet- en regelgeving, naar eigen inzicht uitgeven om taken te financieren die het Rijk heeft opgedragen (medebewindstaken) of beleid dat zij autonoom voeren.

Doel van het verdeelstelsel van de algemene uitkering uit het gemeentefonds is om alle gemeenten in staat te stellen bij gelijke lastendruk een gelijkwaardig voorzieningenniveau te realiseren. Dit betekent niet dat er geen verschillen tussen gemeenten (mogen) bestaan. Er wordt niet gestreefd naar gelijke belastingen en een gelijk of minimaal voorzieningenniveau. De gemeenteraad bepaalt de belastingtarieven en het voorzieningenaanbod. Niet elke gemeente hoeft bijvoorbeeld een theater of een zwembad te hebben. De verdeling van de algemene uitkering is slechts gericht op het creëren van een gelijkwaardige uitgangspositie.

Hoe wordt de algemene uitkering uit het gemeentefonds verdeeld?

In 2022 wordt er dus 36 miljard euro verdeeld onder de gemeenten. Hoeveel geld gemeenten uit het gemeentefonds krijgen, hangt af van hun kenmerken.

De Rijksoverheid kijkt bij de verdeling van het gemeentefonds onder meer naar:

- aantal inwoners
- aantal jongeren
- aantal uitkeringsgerechtigden
- oppervlakte van de gemeente
- grootte van de watergebieden.

Deze kenmerken heten maatstaven. Er worden tot en met 2022 meer dan 80 maatstaven gebruikt. Elke maatstaf heeft een bedrag voor elke 'eenheid'. De gemeente krijgt dus geld voor iedere inwoner, iedere jongere, enzovoorts. Hieronder staat een voorbeeld van de berekening met het aantal inwoners.

Voorbeeld:

Aantal inwoners SWF (eenheid/aantal) x waarde (bedrag per eenheid) = € basisbedrag
90.305 x € 162,11 = € 14.639.343

Dan zijn we er nog niet, want om het allemaal nog wat ingewikkelder te maken, wordt er nog een uitkeringsfactor gehanteerd. Deze factor volgt uit een ingewikkelde berekeningssystematiek.

Vervolg voorbeeld:

basisbedrag (voor inwoners) x uitkeringsfactor = € te ontvangen bedrag
€ 10.996.514 x 1,8130 = € 26.541.129

De gemeente Súdwest-Fryslân ontvangt dus in dit voorbeeld € 26.541.129 uit de algemene uitkering van het gemeentefonds omdat het per 1 januari 2022 90.305 inwoners heeft.

Herijking gemeentefonds vanaf 2023

De verdeling van het gemeentefonds sluit door onder andere de decentralisaties in het sociaal domein niet meer aan bij de huidige tijd en is bovendien in de afgelopen twintig jaar ingewikkeld en ondoorzichtig geworden. Daarom wordt vanaf 1 januari 2023 een compleet herzien verdeelmodel gebruikt. Het doel van de herziene verdeling is een stabiel verdeelmodel dat zo goed mogelijk aansluit bij de kosten van gemeenten. In het nieuwe model worden 56 maatstaven gebruikt. Het model is geen eindstation en zal continu onderhoud vragen.

Berekening van de algemene uitkering I

De hoogte van de algemene uitkering lijkt makkelijker te berekenen dan het in werkelijkheid is. Elke maatstaf heeft zijn eigen definitie, zijn eigen bronbestand en zijn eigen peildatum. Drie jaar na het betreffende jaar kan het Rijk het bedrag van de algemene uitkering pas definitief per gemeente vaststellen. En daar begint het probleem: drie jaar na dato wordt de hoogte van de algemene uitkering pas definitief bekend gemaakt. De jaarrekening is al vastgesteld en diverse meerjarenbegrotingen zijn al de revue gepasseerd. We lopen qua informatie dus altijd achter de feiten aan.

Is dit erg?

Voor de jaarrekeningen is dit probleem niet erg groot. Uiteindelijk ontvangen gemeenten hun geld wel, ook al is het soms drie jaar later.

Maar het maken van een meerjarenbegroting van de algemene uitkering is een stuk complexer. Daar zijn verschillende redenen voor:

- gegevens van maatstaven zijn niet up to date
- we werken met aannames
- we moeten keuzes maken welke uitgangspunten we hanteren.

Constatering: de hoogte van de algemene uitkering bepalen, is voor de jaarrekening geen probleem. Dit is voor de meerjarenbegroting anders, daarvoor moeten we afspraken maken.

Gegevens van maatstaven zijn niet up to date

Het Rijk hanteert bij haar berekening van de maatstaven aantallen die bij hen op dat moment bekend zijn. Sommige van die gegevens komen van het CBS, sommige van de gemeente zelf, andere weer van andere bronnen. De definitieve vaststelling per maatstaf varieert tussen 1 september van het betreffende jaar en oktober 2 jaar later.

Veel van de door het Rijk gehanteerde cijfers lopen dan ook achter bij de werkelijke cijfers. Vaak weten wij die gegevens eerder dan dat ze bij het Rijk bekend zijn of althans door het Rijk zijn verwerkt. Bijvoorbeeld het aantal inwoners en de verdeling in leeftijdsgroepen kunnen wij direct opvragen bij het team Burgerzaken. Of bijvoorbeeld het aantal verstrekte uitkeringen, die halen wij uit onze administratie.

We werken met aannames

Voor ons meerjarenperspectief moeten we aannames doen van de ontwikkeling van de aantallen van de maatstaven. Het Rijk geeft een ontwikkeling van de cijfers die gebaseerd is op landelijke gemiddelden. Wij kunnen soms zelf beter inschatten wat het verloop van de aantallen zal worden.

We moeten keuzes maken welke uitgangspunten we hanteren

De keuzes die we moeten maken zijn de volgende:

1. Hanteren we de aantallen van het Rijk of onze eigen gegevens?
2. Passen we aantallen voor toekomstige jaren aan?
3. Rekenen we in constante prijzen of lopende prijzen?

Berekening van de algemene uitkering II - Keuzes maken

Voor het berekening van onze inkomsten uit het gemeentefonds maken wij gebruik van een applicatie van LIAS, met de naam PAUW. PAUW staat voor Product Algemene Uitkering voor het web. Bijna alle gemeenten van Nederland hebben inmiddels een abonnement op deze applicatie. De mensen van LIAS worden ook regelmatig gevraagd om landelijk hun mening te geven over zaken rondom de algemene uitkering. De systematiek van de algemene uitkering is namelijk dusdanig ingewikkeld dat er weinig landelijke experts te vinden zijn.

Bij elke circulaire maken wij een berekening met behulp van de applicatie. Op basis van de berekening maken wij daarna een notitie die wij voorleggen aan DT, college en gemeenteraad voor besluitvorming.

Hanteren we de aantallen van het Rijk of onze eigen gegevens?

Over het algemeen lopen de cijfers van het ministerie achter op de cijfers die beschikbaar zijn binnen de eigen gemeente. Immers wat het Rijk weet, is ook in onze gemeente bekend, maar de aantallen die wij moeten aanleveren aan het Rijk en het CBS weten we als gemeente in een eerder stadium.

Vertrekpunt is de vastgestelde informatie van het Rijk. Voor het zo juist mogelijk voorspellen van de hoogte van de algemene uitkering zijn zo recent mogelijke aantallen nodig. Zoals gemeld, benaderen de eigen cijfers uit de organisatie de werkelijkheid vaak nog beter dan de door het Rijk gegeven cijfers. Vanuit dat oogpunt is het juist om de eigen cijfers te hanteren. Hiertegenover kun je stellen dat het overnemen van de aantallen van het Rijk minder tijd vergt om te verwerken. De aantallen van het Rijk worden namelijk tegelijk met de circulaire beschikbaar gesteld. De "eigen" aantallen gebruiken, vraagt een goede afstemming tussen de diverse teams die de gegevens moeten leveren en het team financiën, dat de berekening van de algemene uitkering maakt. Deze goede afstemming zal in een goed lopende organisatie echter geen enkel probleem mogen opleveren.

Conclusie: We hanteren onze eigen cijfers voor zover die beschikbaar zijn.

Passen we aantallen in toekomstige jaren aan?

Bij het bepalen van de verdeling van het gemeentefonds gaat het Rijk uit van prognoses over aantallen bij maatstaven in de *toekomst*. Deze prognoses worden bij elke circulaire aangepast. De maatstaven met de grootste financiële gevolgen zijn: inwoners, woonruimten en bijstandsgerechtigden. Er is hierbij sprake van een ingewikkeld berekeningsmechanisme. In het kort komt het er op neer dat als de aantallen die een gemeente gebruikt evenredig dalen of stijgen met de landelijke aantallen, het te ontvangen bedrag uit het gemeentefonds voor een gemeente gelijk zal blijven. Is er in de gemeente de verwachting dat er sprake zal zijn van een grotere daling of stijging dan het Rijk landelijk verwacht, dan zal het te ontvangen bedrag uit de algemene uitkering evenredig afwijken in positieve of negatieve zin.

De discussie die gevoerd kan worden, is of je de *verwachte aantallen* moet aanpassen bij de berekening van de algemene uitkering (dus de inkomstenkant) als het Rijk de aantallen ook wijzigt in de circulaire. Als je dit doet betekent dit dan ook iets voor de uitgavenkant? Meer woningen, betekent meer wegen, meer groen, meer lantaarnpalen etc. Dit heet met een mooi woord:

areaaluitbreiding. Gevolg: hogere kosten. Is het dan reëel om de verwachte aantallen wel aan te passen aan de inkomstenkant, maar niet aan de uitgavenkant?

Het zal moeilijk te bepalen zijn wat voor gevolgen hogere aantallen voor de uitgavenkant betekent. Het is niet onmogelijk, maar maakt het berekenen wel nodeloos ingewikkeld, omdat er veel aannames moeten worden gedaan. Tot in 2022 hanteerden we mede daarom het principe om de aantallen voor de toekomst gelijk te houden. Dit is een behoudend principe.

Onze kennispartner LIAS adviseert om voor plattelandsgemeenten uit te gaan van een stijging van 50% van wat landelijk verwacht wordt. Wij hebben dit tot nu toe niet overgenomen vanwege de hier voor gemelde redenen, het is arbeidsintensief en het is onduidelijk welke kosten hier tegenover komen te staan.

We hebben dus wel een keuze:

0% stijging	voorzichtig	huidige systematiek SWF
50% stijging	reëel	advies van kennispartner LIAS voor SWF
100% stijging	optimistisch	berekening Rijk

LIAS heeft ons een alternatief aangereikt om de arbeidsintensieve berekening met stijgende (of dalende) aantallen te omzeilen. Voor de techneuten onder ons: zij adviseert ons om de ontwikkeling van de uitkeringsbasis te gebruiken en deze te vermenigvuldigen met de uitkeringsfactor. Hiermee berekenen we één stelpost per jaar voor verwachte stijgingen van aantallen in plaats dat we bij elke maatstaf de aantallen jaarlijks handmatig in de applicatie moeten verhogen. Wij volgen dit advies van LIAS op en hanteren vanaf de meicirculaire 2022 deze systematiek. Hiermee creëren we meer financiële ruimte in onze begroting, we begroten namelijk iets minder behoudend dan voorheen.

Conclusie: We passen de aantallen in toekomstige jaren niet aan, maar nemen in plaats daarvan een stelpost op die bij benadering gelijk is aan 50% van de landelijke stijgingen van aantallen.

Rekenen we in constante prijzen of lopende prijzen?

Bij het bepalen van de verwachte hoogte van de algemene uitkering voor jaren na het begrotingsjaar zijn er twee mogelijke systematieken te hanteren:

- lopende prijzen
- contante prijzen.

Alle gemeenten ramen voor het lopende (in dit geval 2022) en komende begrotingsjaar (2023) inflatie aan de lasten- en batenkant van hun begroting. Vanaf de tweede jaarschijf (2024-2026) moet er een keuze gemaakt worden met welke systematiek een gemeente wil rekenen.

Bij het hanteren van lopende prijzen wordt in de begroting rekening gehouden met loon- en prijsstijgingen in de jaren na het begrotingsjaar. Bij constante prijzen wordt er geen rekening gehouden met loon- en prijsstijgingen in de jaren na het begrotingsjaar.

Lopende prijzen

Bij het rekenen met lopende prijzen moeten we voor het opstellen van de meerjarenbegroting bepalen wat de verwachte loon- en prijsstijging is voor een aantal jaren. Deze loon- en prijsstijging moet aan de uitgavenkant in de meerjarenbegroting opgenomen worden. In de circulaires geeft het Rijk aan met welk percentage zij voor loon- en prijsstijgingen heeft gerekend. Dat percentage kun je overnemen en daarmee een verzamelpost voor komende loon- en prijsstijgingen in je begroting opnemen. De vraag is of het Rijk een reëel percentage hanteert. Maar zijn wij in staat om zelf een beter percentage in te schatten?

Ook heeft een gemeente meer inkomsten: bijvoorbeeld de belastingen. Wat doe je daarmee? De gemeenten ontvangen dividend? Hanteer je daar een verwachte opbrengst die gelijk is aan het jaar er voor of indexeer je met de verwachte prijsstijging?

Nog lastiger is het bepalen voor welke uitgavenposten in de begroting de prijs- en loonstijging geldt, er zijn altijd uitzonderingen te verzinnen. Hoe hoog is eigenlijk je uitgavenpost? Zijn het wel allemaal structurele uitgaven of zijn er over twee jaar veel minder uitgaven? Of zelfs meer? Dit zijn allemaal vragen die je natuurlijk graag wil beantwoorden, maar het is al moeilijk genoeg om de verwachtingen voor het komende jaar te becijferen, laat staan dat je nog drie jaar verder moet kijken.

Constante prijzen

Er is dan ook een goed alternatief: berekenen tegen constante prijzen. 2/3e van de gemeenten rekent met constante prijzen. Bij het rekenen met constante prijzen ga je uit van een gelijkblijvend loon- en prijspeil. De uitgaven stijgen niet, de inkomsten stijgen ook niet.

Een berekening tegen constante prijzen is dan ook makkelijk te maken. Je doet dit door een bedrag af te trekken van de cijfers van het Rijk. Wij gebruiken daarvoor de optie uit de applicatie van LIAS, PAUW, waarmee de aftrek voor loon- en prijsstijgingen automatisch berekend wordt. Vergelijkingen tussen jaren zijn ook makkelijker te maken, want verschillen zitten niet langer in loon- of prijsstijgingen, maar worden veroorzaakt door verschillen in aantallen, door verandering van beleid en door de aanpassingen van de totale hoogte van de algemene uitkering door het rijk.

Wat zijn de voor- en nadelen van beide systemen?

+ Voordeel lopende prijzen:

- Bevordert reëel ramen.
- De gemeente raamt juiste loon/prijsmutatie in eigen begroting, los van de compensatie uit het gemeentefonds.
- Voor de baten uit het gemeentefonds hoeft een gemeente alleen de circulaire te volgen, er zijn geen correcties nodig.

- Nadeel lopende prijzen:

- Het is bewerkelijk als op alle posten loon/prijsmutaties moeten worden geraamd. Dit nadeel kan verminderd worden door de loon/prijsmutaties op een stelpost te verzamelen.
- Vergelijken tussen jaren is lastiger.

+ Voordeel constante prijzen:

- Het reëel accres blijft telkens in beeld. Hierdoor hebben we duidelijker in beeld wat we werkelijk aan extra middelen van het Rijk ontvangen.
- Het is minder arbeidsintensief.

- Nadeel:

- De meeste gemeenten hanteren de prijsindex Bruto Binnenlands Product. Dat is namelijk ook de prijsindex die de applicatie van LIAS gebruikt. De aftrek bleek afgelopen jaren te laag. De werkelijke inflatie bleek namelijk hoger dan de verwachte inflatie. Hierdoor was de afgelopen jaren amper genoeg geld beschikbaar om de salarisstijging voor eigen personeel en verbonden partijen te compenseren. Met gevolg dat er nauwelijks financiële dekkingsmiddelen beschikbaar waren voor prijsmutaties.
- Het nadeel kan opgevangen worden door een ander (dus hoger) indexcijfer te kiezen.

LIAS heeft een advies voor ons opgesteld waarin bovenstaande argumenten zijn verwoord.

LIAS heeft een lichte voorkeur voor het hanteren van de systematiek van lopende prijzen, maar kan ook prima leven met het gebruik van constante prijzen.

Tot nu toe hebben wij altijd gerekend met constante prijzen. Het overstappen naar lopende prijzen valt te overwegen. De vraag is wat het ons oplevert. In ieder geval geen extra financiële ruimte.

Conclusie: Voorlopig blijven we rekenen met constante prijzen, indien gewenst kan worden overwogen om over te stappen naar lopende prijzen.

Decentralisatie- en integratie-uitkeringen

Zoals eerder vermeld bestaat het gemeentefonds niet alleen uit de algemene uitkering, maar ook uit decentralisatie uitkeringen en integratie uitkeringen.

Als een toevoeging aan de algemene uitkering van het gemeentefonds in één keer bezwaarlijk is vanwege de omvang van de herverdeeleffecten wordt normaliter gesproken een integratie-uitkering toegepast. De integratie-uitkering voorziet dan in een geleidelijke overgang van een specifieke uitkering of eigen inkomsten naar de algemene uitkering.

Een decentralisatie-uitkering is een tijdelijke uitkering, met een looptijd van maximaal 5 jaar. Er zijn meerdere redenen om voor dit type uitkering te kiezen in plaats van voor de algemene uitkering:

- Met een decentralisatie-uitkering kunnen middelen verdeeld worden op een manier die afwijkt van de algemene uitkering.
- Bij een decentralisatie- of integratie-uitkering kan het macrobedrag ook op eigen wijze worden geïndexeerd.
- Voor decentralisatie- en integratie-uitkeringen kunnen eigen afspraken gemaakt worden over de indexering. Maar het is ook mogelijk dat voor de indexering van decentralisatie-uitkeringen wel aangesloten wordt bij het accrespercentage van de algemene uitkering.

Het feit dat gemeenten middelen ontvangen via een decentralisatie- of integratie-uitkering betekent niet dat gemeenten over de besteding ervan verantwoording moeten afleggen aan het Rijk. Dit in tegenstelling tot specifieke uitkeringen. De verantwoording over de besteding van een decentralisatie of integratie-uitkering wordt afgelegd aan de gemeenteraad.

De berekening van onze inkomsten uit decentralisatie en integratie uitkeringen is gelukkig veel minder ingewikkeld dan de berekening van de algemene uitkering. De bedragen worden namelijk per gemeente vastgesteld door het Rijk. Zelf hoeven we dus niets te berekenen.